«باسمه تعالی»

سوالات آزمون درس: علوم و فنون ادبی 3	رشته: ادبیات و علوم انسانی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: 4صفحه
پایه دوازدهم دوره متوسطه	ساعت شروع: 10 صبح	تاریخ آزمون: 1402/10/04	مدت زمان: 90 دقیقه
مدرسه زراعتکار زیارت (مریم میزراخانی)		طراح سوال:سمیعی	نوبت اول(دی ماه 1402)

ردیف	سوالات	نمره
	بخش یکم:تاریخ ادبیات و سبک شناسی(4نمره)	
1	یکی از ویژگی های ادب بیداری،استفاده از زبان محاوره و عامیانه در شعر و نثر است.چرا ادبیات دوره بیداری(خصوصا شعر) زبان محاوره را برگزید؟	0/25
2	میرزا محمدصادق امیری فراهانی ملقب به ..... سردبیری روزنامه مجلس را در دوره قاجار برعهده داشت.	0/25
3	هر یک از عبارت های زیر معرف کدام یک از شخصیت های عصر بیداری است؟ الف)از شاعران شاخص این دوره است که او را به سبب آزادی خواهی، به زندان انداختند.تحت تاثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بوده است.در دوره هفتم مجلس نماینده مردم یزد شد. ب)از پیشگامان نثر جدید فارسی است. شعر هم می سرود. وی با روزنامه صوراسرافیل همکاری داشت و مجموعه نوشته های طنز آمیز سیاسی-اجتماعی خود را با عنوان «چرند و پرند» در آن روزنامه به چاپ می رسانید.	0/5
4	درست یا نادرست بودن عبارت های زیر را مشخص کنید. الف)رمان «شمس و طغرا» اثر میرزا حسن خان بدیع از آثار ادبی منثور عصر بیداری است. ص غ ب)سید اشرف الدین گیلانی مشهور به نسیم شمال توانست با شعر های ساده و عامیانه اش در میان مردم جایگاه مناسبی پیدا کند. ص غ ج)یکی از ضعف های تکنیکی در اغلب داستان های دوره مشروطه، حضور راوی سوم شخص در بعضی صحنه های داستان و سخن گفتن او با خواننده است. ص غ د)ملک الشعرای بهار و عارف قزوینی از جمله شاعران سنت گرای عصر بیداری هستند. ص غ	1
5	کدام یک از گزینه های زیر از آثار محمدتقی بهار(ملک الشعرا) نیست؟ الف)تاریخ تطور نظم فارسی ب)تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران ج)سبک شناسی د)داستان باستان	0/25
6	چه کسی ریاست انجمن ادبی خاقان را در تهران بر عهده داشت؟	0/25
7	کدام یک از موارد زیر از ویژگی های سطح ادبی شعر دوره بیداری است؟	0/25

www.kanoon.ir

	الف)شاعرانی که بیشتر به زبان مردم عادی شعر می گفتند، به آرایه های بیانی و بدیعی و سنت های ادبی بیشتر پایبند بودند. ب)قالب های شعری در عصر بیداری کم و بیش مانند گذشته ادامه یافت و تغییر چندانی نداشت.	
8	دو مورد از شاخص ترین درون مایه های شعر عصر بیداری را نام ببرید.	0/5
9	مفهوم آزادی در شعر این دوره بیداری مترادف با مفهوم ..... است.	0/25
10	هر یک از ویژگی های زیر مربوط به کدام یک از سطوح ویژگی های نثر عصر بیداری(زبانی-ادبی-فکری) است؟ الف)نثر فارسی در این دوره حتی پیشتازتر از شعر فارسی قید و بند های نثر مصنوع و فنی را کنار می گذارد و گزارشی و ساده می شود. ب)بسیاری از نثرهای دوره بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع تنفر از خرافات می پردازد.	0/5
	بخش دوم: موسیقی شعر(6نمره)	
11	با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ کامل دهید. شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها الف)مصراع اول بیت زیر را تقطیع هجایی کنید و پایه های آوایی آن را بنویسید. ب)در پایه های آوایی اول و دوم مصراع دوم بیت چه نوع اختیاراتی به کار رفته است؟آنها را مشخص کنید. ج)مشخص کنید بیت همسان است یا ناهمسان.	1
12	کدام یک از واژگان زیر با با واژه «شامگاه» هم وزن است؟ الف)شباهت ب)آشنا ج)اعصاب د)سایه سار	0/5
13	پایه های هجایی کدام گزینه را میتوان به دوگونه، جدا و سازماندهی کرد؟ وزن هر دو گونه آن را بنویسید. الف- هر که تأمّل نکند در جواب بیشتر آید سخنش، ناصواب ب- زین خَلقِ پرشکایتِ گریان شدم ملول آن های هوی و نعرهٔ مستانم آرزوست	1
14	کدام یک از گزینه های زیر دارای اختیار زبانی حذف همزه نمی باشد؟ الف)من از بیگانگان هرگز ننالم ب) جمله ترکان ز شوق ابرو و مژگان او / نیک پی بردند اگر تیر و کمان برداشتند ج) بر ما گذشت نیک و بد اما تو روزگار / فکری به حال خویش کن این روزگار نیست د)دوک نخریسی بیاور یوسف مصری ببر / شهر از بازار یوسف های ارزان پر شدست	1
15	با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید. پس سوی کاری فرستاد آن دگر تا از این دیگر شود او با خبر الف)وزن بیت بالا را بنویسید و همسان یا ناهمسان بودن آن را مشخص کنید.	1/5

www.kanoon.ir

	ب)نام اختیارات به کار رفته در مصراع اول را بنویسید.	
16	باتوجّه به بیت « سوی لشکر آفریدون شدند / ز نزدیک ضحّاک بیرون شدند » به سؤالات پاسخ دهید: الف- به چه دلیل واژهٔ «سو» به شکل «سُ» تلفّظ میشود؟ ب- در پایه های آوایی اوّل و دوم مصرع نخست، چه نوع «اختیار شاعری زبانی یکسانی» به کار رفته است؟	1
	بخش سوم:زیبایی شناسی(6نمره)	
17	کدام یک از گزینه های زیر دارای آرایه تلمیح نیست؟ الف)پدرم روضه رضوان به دو گندم بفروخت*ناخلف باشم اگرمن به جوی نفروشم ب)پیش صاحب نظران ملک سلیمان باد است ج)نه هرکه آینه سازد، سکندری داند د)تجلی هستی ست، جان کندن من	0/5
18	در کدام گزینه آرایه تضاد یافت نمی شود؟ الف)از نیستان تا مرا ببریده اند*در نفیرم مرد و زن نالیده اند ب)ز بس که سرزده رفتی و آمدی ای فکر*تو خانه دل من کاروان سرا کردی ج)گفتا عجب است این که ز چوبی و ز آهن*این تیزی و تندی و پریدن ز کجا خاست د)قناعت می کنم با درد چون درمان نمی یابم*تحمل می کنم با زخم چون مرهم نمی یابم	0/5
19	در بیت زیر لف ها و نشرها را بیابید و آنها را بنویسید. با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است/ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت	1
20	نوع لف و نشر را در هر یک از ابیات زیر مشخص کنید(مشوش یا مرتب) الف)یاد باد آن که به روی تو نظر بود مرا*رخ و زلفت عوض شام و سحر بود مرا ب)روزی که گونه و لب یاران هم نبرد*رنگ نشاط و خنده گم گشته بازیافت	1
21	کدام واژگان در ابیات زیر باعث ایجاد آرایه مراعات نظیر شده اند؟ الف)گر باد به دوزخ برد از کوی تو خاک*آتش همه آب زندگانی گردد ب)بسترم/صدف خالی یک تنهاییست/و تو چون مروارید/گردن آویز کسان دگری	1
22	آرایه مناسب را برای هر بیت مشخص کنید. الف)بی روی نگار من، آن تازه بهار من/ای نور تو تاریکی، ای روضه تو زندانی(پارادوکس/تلمیح) ب)بیا که یاد تو آرامشی است طوفانی(پارادوکس/تضاد) ج)غلام همت آنم که زیر چرخ کبود/ز هر چه رنگ تعلق پذیرد آزاد است(لف و نشر/تضاد) د)ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارست/تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری(تلمیح/مراعات نظیر)	1

www.kanoon.ir

23	عبارت زیر به کدام آرایه ادبی اشاره می کند؟ هرگاه شاعر یا نویسنده، بخشی از شعر یا نوشته فردی دیگر را عینا در میان اثر خود جای دهد.	1
	بخش چهارم:نقد و تحلیل نظم و نثر(4نمره)	
24	شعر زیر را در دو سطح ادبی و فکری بررسی کنید.(از هر سطح 2 مورد) از ملک ادب حکم گزاران همه رفتند شو بار سفر بند که یاران همه رفتند آن گرد شتابنده که در دامن صحراست گویند چه نشینی که سواران همه رفتند داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو کز باغ جهان لاله عذاران همه رفتند افسوس که افسانه سرایان همه خفتند اندوه که اندوه گساران همه رفتند	2
25	با توجه به متن زیر از کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» به پرسش ها پاسخ دهید. «بسیاری از مواقع را که دلالت دارد بر بیداری ایرانیان و قدم گذاردن آنها به راه تمدن و باعث و مسبب آن را جز مرحوم میرزاتقی خان امیرنظام، احدی سراغ نداریم..... امیرنظام در ترتیب و انتظام قشون و اصلاح کار دفتر و مالیه که خرج دو کرور اضافه بر دخل بود و عمارت و مرمت خرابی های دیگر که به زودی محال می نمود و همه در یک دو سال صورت گرفت، گواه و دلیل بزرگی مرد است.» الف)موضوع کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان»چیست؟ ب)کاربرد کلمات مشخص شده، نشان دهنده کدام ویژگی زبانی نثر دوره بیداری است؟ ج)یک ویژگی فکری متن را بنویسید.	2
	«پایان»	20

رسم تقدیر چنین است و چنین خواهد بود می رود عمر ولی خنده به لب باید زیست...

موفق باشید عزیزانم!